

Fagplan for sang

Overordnet mål

Hovedmålet med sangundervisningen er:

- Eleven skal lære å få et naturlig forhold til å utvikle egen stemme
- Eleven skal få innføring i vokalteknikk og grunnleggende kjennskap til sang og stemmebruk
- Eleven skal få oppleve mestring og glede ved å uttrykke seg gjennom stemmen, både individuelt og i gruppe
- Å bidra til elevens selvutvikling

Arbeidsmetoder

Tilbudet tilpasses den enkelte elev, og undervisningen gis hovedsakelig som individuell undervisning. Undervisningen vil som regel bestå av: oppvarming og stemmetrening, gehørutvikling, innlæring av sanger og arbeid med formidling og uttrykk. For viderekomment nivå vil også sangteknikk, improvisasjon, musikk-lære og interpretasjon inngå. Repertoaret vil være nøye tilpasset elevens forutsetninger, både musikalsk, teknisk og personlighetsmessig. Vi går fra kjent til ukjent og begynner gjerne med sanger eleven kan fra før. Det legges vekt på sanger som stimulerer stemmens fleksibilitet og elevens rytmiske forståelse. På begynnerstadiet søker vi å utvide horisonten gjennom å lære nye sanger av ulik karakter. Eleven skal få smake på mange ulike sanger og stiler.

Undervisningsmål for begynnernivå

- få kjennskap til sin egen stemme gjennom praktiske øvelser
- få grunnleggende note og teoriopplæring,
- få oppleve mestring, det legges stor vekt på trivsel, humor og sangglede i timene; undervisningen er tilpasset elevenes evner og behov
- få musikalske opplevelser sammen med andre (lærer, medelever); konsertopptredener enten alene eller i grupper. Samspill med andre instrumenter.
-

I begynneropplæringen legges det vekt på å stimulere sangglede, et spontant uttrykk og å lære sanger innen ulike stilarter, med hovedvekt på rytmiske sjangre (pop, rock, jazz og lignende). Oppvarming og stemmetrening skjer gjennom enkle sangøvelser, samt lek og improvisasjon av forskjellige slag. Her trener vi på grunnleggende elementer som god kroppsholdning, et naturlig og fritt åndedrett og en god flyt. Vi utforsker sammen ulike registre og klangmuligheter og øver opp fleksibiliteten i stemmen. Innbakt i dette arbeidet ligger også intonasjonstrening og gehørutvikling, samt utvikling av elevens rytmiske forståelse, det å forholde seg til en puls. Under innstuderingen av sangene, legges det stort vekt på utvikling av formidlingsevne, det å bygge opp spenning og fortelle en historie. Mikrofon og enkel mikrofonteknikk vil være en naturlig del av undervisningen. Det viktigste for begynneren er å skape sangglede og legge grunnlaget for en spontan og sunn stemmebruk! Dette basert på kroppens naturlige reflekser, samt viktigheten av en god kroppsholdning og pusteteknikk. Eleven skal bli kjent med

stemmens ulike registre og klangmuligheter. Eleven skal lære seg selv å kjenne som et skapende og formidlende individ og bli vant til å øve regelmessig og målrettet.

Undervisningsmål for mellomnivå:

- utvikle vokale ferdigheter videre, bygge videre på teorikunnskapen og beherske notelesing
- få kjennskap til musikksjangre og stilarter, syngte repertoar som spenner over flere sjangre og stilepoker
- få opplevelsen av å stimuleres til sosialt og musikalsk felleskap; elevene blir oppfordret til å delta på kulturskolens prosjekter, både tverrfaglige og rent sangfaglige

Undervisningsmål på viderekommet nivå:

- utvikle teknisk, klanglig og musikalsk bevissthet og selvstendighet gjennom øvelser og repertoar; fokus på musikkformidling, musikalsk tolkning og tekstformidling
- beherske grunnleggende musikkteori og gehør
- motiveres videre gjennom spesielt tilrettelagt samspill og konsertdeltakelser

På mellom og viderekommet nivå arbeides det mer systematisk med «instrument-bygging» - utvikling av stemme som instrument. I oppvarming og stemmetrening har vi et mer bevisst fokus på teknikk. Utjevning av registerovergangen står sentralt, så vel som styrking av de ulike registrene og stimulering av stemmens bevegelighet og dynamikk. Et viktig fokus er å finne fram til egenarten i den enkeltes stemme. Like fullt trener vi også her strupemuskulaturen systematisk og legger til rette for det vi kaller en god grunnfunksjon. Åndedrett og støtte (avansert pusteteknikk) er også viktige arbeidsområder. Når en god grunnfunksjon er på plass, er det rom for også å trene opp stemmefunksjoner som krever mer volum, slike som f.eks. benyttes innenfor musikal og klassisk sang. Vi går i dybden når det gjelder innstudering, musikalsk bevisstgjøring og interpretasjon av sanger og fordypet oss i tekstformidling og det å fortelle en historie. Undervisningen leder gjerne fram mot en framføring foran publikum.

Elever på mellomnivå skal bli godt kjent med sin egen stemme og kunne anvende den uanstrengt i ulike registre. Arbeidet med en god grunnfunksjon er godt i gang og det finnes en bevissthet rundt sangåndedrett og støtte. Noter skal være kjent, samt grunnleggende rytmelære, forskjellen mellom dur og moll og noen av de viktigste musikkuttrykkene. Enklere rytmisk og melodisk improvisasjon er kjent, og eleven er fortrolig med bruk av mikrofon. Eleven har utviklet seg som formidler og er kjent med det å uttrykke seg musikalsk gjennom sang. På viderekommet nivå skal eleven utvikle en smidig, fleksibel stemme som bevisst og uttrykksfullt kan utnytte ulike klangfunksjoner. Eleven skal arbeide med et bredt utvalg av sanger, hentet fra ulike stilarter og skal mestre innstudering samt planlegging av egen øving. Interpretasjon og formidling er i større grad preget av selvstendighet og egenart. Eleven skal utvikle større musikalsk bevissthet og skal beherske bruk av mikrofon. Målet for opplæringen på viderekommet nivå er at eleven tilegner seg den musikalske, teoretiske og sangtekniske basiskunnskapen som trengs for videre musikkstudier, dersom det er ønskelig.

Undervisningsmål for gruppeundervisning i sang er:

- å gi elevene mulighet til å oppleve gleden ved å uttrykke seg gjennom musikken, på timene med de andre i gruppa og gjennom variert repertoar og konsertopptredener
- å gjøre elevene kjent med sine egne stemmer med innføring i holdning, pusteteknikk, teksting, frasering og klang
- å gi elevene mulighet til å oppleve gleden ved å synge sammen i ei gruppe, dette styrker fellesskapsfølelsen

Arbeidsmetoder

- Oppvarmingsøvelser
- Gehørtrening
- Innlæring av sanger

Barna synger sanger unisont, etterfulgt av trening i flerstemmighet, blant annet gjennom kanon-synging og «quod libets», både med og uten akkompagnement. Repertoaret bør være stilmessig variert. Sanger med bevegelser til er også mye brukt.

I gruppeundervisningen øver man også opp tekniske ferdigheter og bevisstgjøringen av stemmen som instrument. Dette gjøres gjennom lek, med fokus på sangtekniske prinsipper knyttet til pust, kroppsholdning, klang og ulike stemmeregister. Følgende punkter vektlegges:

- grunnleggende tekstinnlæring med fokus på formidling
- huske melodier utenat
- gehørtrening og samklangtrening
- Musikalsk forståelse

Gjennom fokus på glede, synge sammen med andre og musikalsk formidling skal elevene lære å lytte og å innrette seg i et musikalsk felleskap.